

Posebni ukrepi za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje vezikularne bolezni prašičev

Poleg splošnih določb tega pravilnika, veljajo za vezikularno bolezen prašičev (v nadaljevanju: VBP) naslednje posebne določbe:

I. Opis VPB

Gre za bolezen, ki se klinično ne razlikuje od slinavke in parkljevke in povzroča vezikule na rilcu, ustih, jeziku in koronarnem robu parkljev, tudi pomožnih. Vezikule se lahko nadaljujejo v koži spodnjega dela okončin in v koži trebuha. Intenzivnost bolezni zelo niha in lahko prizadene čredo prašičev, brez da bi se klinično manifestirala.

Virus je sposoben preživetja v dolgih časovnih obdobjih zunaj telesa, celo v svežem mesu; je izjemno odporen na navadna razkužila ter splošno znan po odpornosti in obstojnosti v okolju s pH od 2,5 do 12. Potrebna sta še posebno temeljito čiščenje in razkuževanje.

II. Inkubacijska doba

Za potrebe tega pravilnika se šteje maksimalna inkubacijska doba za VPB 28 dni.

III. Diagnostični postopki za potrditev in diferencialno diagnozo bolezni

Laboratorijski testi, metode in način odvzema vzorcev za diagnostične preiskave so določeni v pravilniku, ki ureja bolezen živali.

IV. Potrditev VBP

(1) Ne glede na določbo četrte alineje 2. člena tega pravilnika se VBP potrdi:

- (a) na gospodarstvih, kjer se virus izolira iz živali ali iz okolja;
- (b) na gospodarstvih s serološko pozitivnimi prašiči, pri čemer le-ti ali drugi prašiči na gospodarstvu kažejo klinične znake, značilne za VBP;
- (c) na gospodarstvih s serološko pozitivnimi prašiči ali prašiči, ki kažejo klinične znake, značilne za bolezen, pri čemer obstaja neposredna epizootiološka povezava z že potrjenim izbruhom;
- (d) v drugih čredah s serološko pozitivnimi prašiči; VURS mora, preden potrdi VBP, odrediti odvzem vzorcev za nadaljnje preiskave, predvsem ponovno vzorčenje in testiranje v intervalu najmanj 28 dni med odvzemi vzorcev. Ukrepi iz 4. člena tega pravilnika veljajo do zaključka preiskav. Če dodatne preiskave ne potrdijo VBP, prašiči pa so še vedno serološko pozitivni, VURS odredi, da se preiskane živali usmrtijo in neškodljivo uničijo pod uradnim nadzorom, ali pa se zakoljejo v za ta namen določeni klavnici.

(2) Uradni veterinar v klavnici zagotovi, da se prašiči iz točke d) prejšnjega odstavka ob prispetju v klavnico nastanijo in zakoljejo ločeno od drugih prašičev in da njihovo meso ni predmet trgovanja ali izvoza.

V. Okuženo območje

(1) Okuženo območje se določi v skladu z 10. členom tega pravilnika.

(2) Na okuženem območju uradni veterinar odredi oziroma izvede naslednje ukrepe:

- a) popis vseh gospodarstev, ki imajo živali dovzetnih vrst;

b) reden nadzor gospodarstev z živalmi dovzetnih vrst; izvajanje kliničnih pregledov teh živali in po potrebi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave; vodenje evidence vseh obiskov; pogostnost obiskov mora biti v sorazmerju s tveganjem;

c) prepoved premikov in prometa z živalmi dovzetnih vrst, njihov prevoz po javnih in zasebnih poteh, razen po dostavnih poteh na gospodarstvu; izjemoma lahko uradni veterinar dovoli tranzit po cestah in železnici brez razkladanja ali ustavljanja;

d) izjemoma lahko na podlagi odločitve, sprejete na Stalnem odboru za prehransko verigo in zdravje živali (v nadaljnjem besedilu: Odbor), VURS dovoli prevoz prašičev za zakol, rejenih izven okuženega območja v klavnico na okuženem območju;

e) vsa prevozna sredstva in oprema, ki se na okuženem območju uporabljajo za prevoz prašičev ali drugih živali in oprema ter material, ki je lahko kontaminiran (krma, gnoj, gnojnica in podobno), ne smejo zapustiti gospodarstva, okuženega območja oziroma klavnice, ne da bi bili očiščeni in razkuženi v skladu s postopki, ki jih predpiše VURS; prevozna sredstva, namenjena za prevoz prašičev, ne smejo zapustiti okuženega območja, ne da bi jih pregledal uradni veterinar;

f) prepoved premikov prašičev z gospodarstva, kjer so nastanjeni; najmanj 21 dni po zaključenem preliminarnem čiščenju in razkuževanju v skladu s 15. členom tega pravilnika, uradni veterinar odobri premike prašičev z gospodarstva:

fa) neposredno v klavnico, ki jo za zakol prašičev določi VURS in se, če je mogoče, nahaja na okuženem ali ogroženem območju, pod pogojem, da:

- so bili pregledani vsi prašiči na gospodarstvu,
- so bili klinično pregledani prašiči, namenjeni v klavnico,
- je bil vsak prašič individualno označen z ušesno oznako ali označen na drug način, ki ga odobri uradni veterinar,
- se prašiči prevažajo v vozilih, ki jih zapečati uradni veterinar.

Uradni veterinar v klavnici mora biti predhodno obveščen o nameravani pošiljki prašičev, namenjeni v to klavnico.

Po prispetju v klavnico morajo biti prašiči nastanjeni in zaklani ločeno od drugih prašičev. Vozila in opremo, uporabljene za prevoz prašičev, je treba očistiti in razkužiti, preden zapustijo klavnico.

Pri pregledu pred zakolom in po njem, mora biti uradni veterinar pozoren na morebitne znake VBP.

Kadar se prašiči zakoljejo v skladu z določili tega poglavja, mora uradni veterinar v klavnici odvzeti statistično reprezentativne vzorce krvi. V primeru pozitivnega rezultata, ki potrjuje bolezen, se uporabijo ukrepi iz drugega odstavka 8. člena tega pravilnika.

fb) v izjemnih okoliščinah v druge objekte na okuženem območju, pod pogojem, da:

- so bili pregledani vsi prašiči na gospodarstvih,
- je bil klinični pregled prašičev, namenjenih za preselitev, negativen,
- je bil vsak prašič individualno označen z ušesno oznako ali označen na drug način, ki ga odobri uradni veterinar;

g) sveže meso prašičev iz točke fa) tega poglavja:

- ni del trgovanja ali mednarodnega prometa in mora biti označeno v skladu s pravilnikom, ki ureja pogoje zdravstvenega varstva živali, ki vplivajo na proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil živalskega izvora;
- je pridobljeno, razrezano, prepeljano in hranjeno ločeno od mesa, namenjenega za trgovanje ali mednarodni promet in se uporablja na način, ki onemogoča njegovo uporabo za mesne proizvode, namenjene za trgovanje ali mednarodni promet, razen, če je bilo obdelano s postopkom, določenim v prilogi pravilnika, ki ureja pogoje zdravstvenega varstva živali, ki vplivajo na proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil živalskega izvora.

h) VURS lahko dovoli uporabo drugačne identifikacijske oznake svežega mesa v skladu s Prilogo 3, o čemer mora v okviru Odbora obvestiti Komisijo.

(3) Ukrepi na okuženem območju se morajo izvajati vsaj dokler:

(a) niso bili izvedeni vsi ukrepi iz 15. člena tega pravilnika;

(b) niso bili na vseh gospodarstvih na okuženem območju:

- izvedeni klinični pregledi prašičev, s katerimi se potrди, da ni znakov VBP, ki bi kazali na pojav bolezni,
- izvedeni serološki pregledi statističnega vzorca prašičev, pri katerih niso bila ugotovljena protitelesa; program serološkega nadzora mora upoštevati način prenašanja VBP in način gojenja prašičev.
Pregledi in vzorčenje iz prve in druge alineje te točke se lahko začnejo izvajati najmanj 28 dni po končanem preliminarnem čiščenju in razkuževanju na okuženem gospodarstvu.

(4) Po preteku obdobja iz prejšnjega odstavka začnejo na okuženem območju veljati ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

(5) V primeru, da zaradi pojava novih primerov VBP, ukrepi iz točke f) drugega odstavka tega poglavja, trajajo več kot 30 dni in če posledično nastanejo težave pri oskrbi živali, lahko VURS na podlagi obrazložene vloge imetnika odobri premik teh živali z gospodarstva na okuženem območju, pod pogojem, da uradni veterinar potrди dejstva navedena v vlogi imetnika.

VI. Ogroženo območje

(1) Ogroženo območje se določi v skladu z 10. členom tega pravilnika.

(2) Na ogroženem območju uradni veterinar odredi oziroma izvede naslednje ukrepe:

- (a) popis vseh gospodarstev z dovzetnimi živalmi;
- (b) dovoli premike prašičev, razen neposredno v klavnico, z gospodarstva na ogroženem območju pod pogojem, da v 21 dneh pred uvedbo ukrepov na gospodarstvo ni bil pripeljan noben prašič; imetnik mora voditi evidenco vseh premikov prašičev z ali na gospodarstvo;
- (c) lahko dovoli premike prašičev iz ogroženega območja pod pogojem, da:
 - so vsi prašiči na gospodarstvu pregledani v 48 urah pred premikom,
 - je bil opravljen klinični pregled prašičev, namenjenih za premike največ 48 ur pred začetkom premika in so bili rezultati negativni,
 - je bilo opravljeno serološko testiranje statističnega vzorca prašičev, namenjenih za premike, ne da bi bila ugotovljena protitelesa. Testiranje mora biti opravljeno v 14 dneh pred posameznim premikom. Pri prašičih, namenjenih za zakol, je mogoče opraviti serološki pregled na vzorcih krvi, odvzetih v klavnici, ki jo določi VURS. Če so rezultati, ki potrjujejo pojav VBP, pozitivni, se uporabijo ukrepi iz drugega odstavka 8. člena tega pravilnika,
 - je vsak od prašičev individualno označen z ušesno oznako ali označen na drug način, ki ga odobri uradni veterinar,
 - se tovornjaki in druga vozila ter oprema, ki se uporabljajo za prevoz prašičev, obvezno očistijo in razkužijo po vsakem prevozu v skladu z 15. členom tega pravilnika;
- (d) tovornjaki in druga vozila ter oprema, ki se uporabljajo za prevoz prašičev ali drugih rejnih živali, ali material, ki je lahko kontaminiran in se uporablja na ogroženem območju, ne smejo zapustiti cone, preden niso očiščeni in razkuženi v skladu s postopki, ki jih določi uradni veterinar.

(3) Obseg ogroženega območja je mogoče spreminjati v skladu z določbami 10. člena tega pravilnika.

(4) Ukrepi na ogroženem območju se izvajajo dokler:

- (a) niso bili izvedeni vsi ukrepi iz 15. člena tega pravilnika in
- (b) niso bili izvedeni vsi ukrepi, določeni za okuženo območje.

VII. Skupni splošni ukrepi

Pri VBP se uporabljajo še naslednji dodatni ukrepi:

(1) Kadar je bolezen uradno potrjena, VURS odredi, da se poleg ukrepov iz tretjega odstavka 4. člena in 5. člena tega pravilnika, meso prašičev, ki so bili zaklani v času med možnim vnosom VBP na gospodarstvo in izvajanjem odrejenih ukrepov, izsledi in uniči pod uradnim nadzorom v skladu z Uredbo 1774/2002.

(2) Kadar uradni veterinar upravičeno sumi, da so se prašiči na enem od gospodarstev lahko kontaminirali zaradi premikov oseb, živali, vozil ali na kakšen drugačen način, odredi, da se prašiči zadržijo na gospodarstvu, upoštevajoč omejitve iz 8. člena tega pravilnika vsaj do trenutka, ko se na gospodarstvu ugotovi:

- negativni rezultat kliničnega pregleda prašičev;

- negativni rezultat serološkega pregleda statističnega vzorca krvi prašičev na protitelesa.

Pregled iz tega odstavka se lahko opravi šele po 28 dneh od dneva možne okužbe živali ali prostorov kot posledice premikov oseb, živali, vozil ali na kak drug način.

(3) V primeru, da je VBP potrjena v klavnici, uradni veterinar odredi:

a) takojšen zakol vseh prašičev v klavnici;

b) uničenje trupov in drobovine okuženih in kontaminiranih prašičev pod uradnim nadzorom in na način, s katerim se prepreči tveganje za širjenje VBP;

c) čiščenje in razkuževanje objektov, opreme in vozil pod uradnim nadzorom v skladu z navodili VURS;

d) izvedbo epizootiološkega poizvedovanja v skladu z 9. členom tega pravilnika;

e) da se ponovni dovoz prašičev za zakol ne dovoli prej kot 24 ur po opravljenem postopku čiščenja in razkuževanja, izvedenem skladno s točko c) tega odstavka.

VIII. Čiščenje in razkuževanje okuženih gospodarstev

Poleg ukrepov iz 15. člena tega pravilnika se uporabijo tudi naslednji ukrepi:

(1) Postopek preliminarnega čiščenja in razkuževanja:

(a) Takoj ko se odstranijo trupla prašičev, ki so namenjena za uničenje, je treba tiste dele prostorov, kjer so bili nastanjeni prašiči, in druge dele prostorov, ki so se kontaminirali med postopkom usmrčitve, popršiti z razkuževalnim sredstvom, odobrenim v skladu s 15. členom tega pravilnika, v primerni količini in koncentraciji za uničenje povzročiteljev VBP. Uporabljeno razkuževalno sredstvo mora ostati na površini vsaj 24 ur.

(b) Katerokoli tkivo ali kri, ki se je lahko razlila med zakolom, je treba pazljivo zbrati in odstraniti skupaj s trupli (usmritev je treba vedno izvajati na neprepustni površini).

(2) Postopek nadaljnega čiščenja in razkuževanja:

a) Ves gnoj, nastilj, okuženo hrano itd. je treba odstraniti iz objektov, dati na kup in popršiti s sredstvom za razkuževanje, odobrenim v skladu s 15. členom tega pravilnika. Gnojnico je treba obdelati po metodi, ki je primerna za uničenje bolezni in jo odobri VURS.

b) Vso prenosno opremo je treba odstraniti iz prostorov ter jo posamezno očistiti in razkužiti.

c) Maščobo in drugo umazanijo je treba odstraniti z vseh površin z namakanjem v sredstvu za razmaščevanje in nato s sprati z vodo pod pritiskom.

d) Razkužilno sredstvo je nato treba razpršiti po vseh površinah.

e) Prostore, ki se lahko neprodušno zaprejo, je treba zapliniti.

f) Poškodbe tal, sten itd., ki jih ob pregledu ugotovi uradni veterinar, je treba takoj popraviti v skladu z njegovim navodilom. Ob zaključku del mora uradni veterinar pregledati popravljene poškodbe, da se zagotovi, da je bilo delo zadovoljivo opravljeno.

g) Vse dele prostorov, v katerih ni nikakršnega vnetljivega materiala, je treba toplotno obdelati z ožiganjem.

h) Vse površine je treba popršiti z alkalnim razkužilom s pH nad 12,5 ali z drugim odobrenim razkužilom v skladu s 15. členom tega pravilnika. Sredstvo za razkuževanje je treba sprati po 48 urah.

(3) Postopek končnega čiščenja in razkuževanja

Ožiganje ali razkuževanje z alkalnim razkužilom iz točk g) in h) prejšnjega odstavka tega poglavja je treba po 14 dneh ponoviti.

IX. Ponovna naselitev

Poleg ukrepov iz tretjega odstavka 5. člena, se uporabijo tudi naslednji ukrepi:

(1) Ponovna naselitev prašičev na gospodarstvo se lahko začne štiri tedne po opravljenih postopkih končnega čiščenja in razkuževanja.

(2) Pri ponovni naselitvi prašičev je treba upoštevati način reje, ki se izvaja na gospodarstvu, ponovna naselitev prašičev pa mora biti skladna tudi z enim od naslednjih postopkov:

(a) pri reji prašičev na prostem, se ponovna naselitev začne z naselitvijo omejenega števila kontrolnih pujskov, ki so bili pregledani in pri njih niso bila ugotovljena protitelesa. Kontrolne pujske je treba, v skladu z zahtevami VURS, naseliti po celotnem gospodarstvu ter jih klinično pregledati 28 dni po namestitvi na gospodarstvu in jim odvzeti vzorce krvi za serološke preiskave.

Če nobeden od kontrolnih pujskov ne kaže kliničnih znakov VBP, niti ni razvil protiteles, se lahko opravi popolna ponovna naselitev;

(b) za druge vrste reje se izvede ponovna naselitev prašičev v skladu z določili iz prejšnje točke ali s popolno ponovno naselitvijo pod pogojem, da:

- vsi prašiči prispejo na gospodarstvo v osmih dneh in izvirajo z gospodarstev izven območij z omejitvami zaradi vezikularne bolezn prašičev in so seronegativni,
- noben prašič ne sme zapustiti gospodarstva v obdobju 60 dni po prispetju zadnjega prašiča,
- se pri ponovno naseljeni čredi, v skladu z zahtevami VURS, opravi klinični in serološki pregled. Pregled je mogoč šele 28 dni po prispetju zadnjih prašičev.